

21 § Esitys vuoden 2023 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi 2023-2025**Selostus****Yhtymähallitus 14.11.2022 § 42**

Esittelijä Toimitusjohtaja Matti Bergendahl
Valmistelija Talousjohtaja Jari Finnilä

Yleistä

Sosiaali- ja terveys- sekä pelastuspalveluiden (sotepe) uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, jolla säilyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi osana ns. Uudenmaan erillisratkaisua HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan. Lisäksi HUSiin on valtakunnallisesti keskitetty Suomen vaativin erikoissairaanhoido. HUS-yhtymä perustettiin 28.4.2022 ja jatkaa HUS-kuntayhtymän toimintaa uusien omistajien alaisuudessa, samalla y-tunnuksella 1.1.2023 alkaen.

Uudenmaan alueella on Helsingin kaupungin lisäksi neljä hyvinvointialuetta Itä-Uusimaa, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa ja Vantaa-Kerava. Uusina kuntina Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyvät Myrskylän ja Pukkilan kunnat.

HUS-yhtymän taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talouden suunnittelun lähtökohtana ovat strategiassa HUS-yhtymälle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoitujen talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön kehitys, taloussuunnittelukauden kustannustason muutos sekä muut toimintaympäristön muutokset. Talousarviossa määritellään HUS-yhtymän taloussuunnittelukauden tavoitteet ja esitetään ne voimavarat, jotka ovat käytettävissä tavoitteiden saavuttamiseksi sekä ne investoinnit, joilla tuetaan tavoitteiden saavuttamista sekä ohjataan sairaaloiden toimintakapasiteetin määrää, laatua ja sijaintia.

Taloussuunnitelma laaditaan HUS-yhtymässä kolmeksi vuodeksi. Investointien osalta taloussuunnittelukausi on muista osa-alueista poiketen neljä vuotta eli vuodet 2023-2026.

Rahoitusmallin muutosten myötä sekä valtionohjaus että HUS-yhtymän omistajaohjaus tulevat jatkossa tiivistymään merkittävästi. Erityisesti tämä näkyy HUS-yhtymän toimintaan liittyvässä talouden liikkumavarassa. Päätösesitys

Yhtymähallitus päättää

1. merkitä tiedoksi henkilöstötoimikunnan henkilöstöedustajien antaman lausunnon vuoden 2023 talousarvioesityksestä; ja
2. esittää yhtymäkokoukselle talousarvioasiakirjan luvun 10 Päätösesitykset mukaisesti, että yhtymäkokous:

Strategiset tavoitteet

- a) hyväksyy vuoden 2023 strategiset tavoitteet strategiakäsittelyn yhteydessä

Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, asiakirja, tuotteistuksen ja hinnoittelun periaatteet sekä suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

- b) hyväksyy

- talousarvion ja taloussuunnitelman rakenteen,
- esityslistan liitteenä 1 olevan esityksen HUS-yhtymän talousarvioksi 2023 ja taloussuunnitelmaksi 2023-2025,
- talousarvioasiakirjan liitteessä 1 esitetyt hoitopalvelujen tuotteistuksen ja hinnoittelun periaatteet 2023,
- talousarvioasiakirjan liitteenä 12 olevan suunnitelman mukaisten poistojen perusteet noudatettavaksi 1.1.2023 alkaen;

Talousarvioon sisältyvät erillismäärärahat

- c) hyväksyy strategisten kehittämishankkeiden rahoituksen 635.000 euroa

- d) hyväksyy alla luetellut talousarvioon sisällytetyt erillismäärärahat

- HUSin oma tutkimusmääräraha vuoden 2023 talousarviossa on 17,0 milj. euroa,
- että HUSin toimielinten kokouspalkkioihin ja muihin kuluihin varataan 500.000 euroa,
- HUSin museotoimikunnan käyttöön varataan 200.000 euroa,
- HUSin taidetoimikunnan käyttöön vuoden 2023 talousarviossa varataan toimintakuluihin 200 000 euroa ja investointiohjelmaan sisältyviin taidehankintoihin 300.000 euroa;

Sitovien tavoitteiden vahvistaminen ja talouden tasapainottamisohjelma

- e) vahvistaa HUS-yhtymän sitovat tavoitteet vuodelle 2023 alla esitetyn mukaisesti

- Jäsenlaskutuksen kehys on (1 000 euroa) 2.101.389,
- tilikauden tulostavoite on 0 euroa, jolloin vuosikate = poistot
- pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa enintään (1 000 euroa) 1.036.188,
- HUS-yhtymän ja sen tulosalueiden investoinnit enintään (1 000 euroa) 259.870, sisältäen kaikki rahoitusmuodot
- hankekohtaisesti asiakirjan luvussa 5 Sitovat taloudelliset tavoitteet esitetyt yli 10 milj. euron investoinnit;

f) vahvistaa tytäryhtiöiden tavoitteet vuodelle 2023

- HUS-Kiinteistöt Oy:n tulostavoitteeksi nolla euroa ja vähintään 2 %:n tuottavuustavoite sekä hankkeiden vuotuisen maksuohjelman ja toteuman pitävyys
- Orton Oy:lle positiivisen tulos- ja oman pääoman tuottotavoitteen
- Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy:lle positiivisen tulostavoitteen ja vähintään 2 %:n tuottavuustavoitteen
- HYKS-Instituutti Oy:lle nollatulostavoitteen ja tutkimusten määrä vähintään vuoden 2022 tasolla

g) vahvistaa talouden tasapainottamisohjelman talousarvioasiakirjan liitteen 13 mukaisesti sekä nollatulostavoitteen taloussuunnitelmavuosille 2023-2025 toiminta- ja taloussuunnitelmien mukaisesti;

Rahoitusosan tavoitteet ja valtuutukset

h) rahoitusosassa

- vahvistaa peruspääoman koroksi 0 % vuodelle 2023,
- myöntää talousjohtajalle oikeuden ottaa pitkäaikaista lainaa enintään 160 milj. euroa vuonna 2023,
- myöntää yhtymähallitukselle oikeuden päättää lainojen ennenaikaisesta takaisinmaksamisesta;

Kapitaatioperusteiset ja perusterveydenhuollon päivystystoiminnan veloitukset sisältyen kehukseen

i) hyväksyy osana kehystä perittäviksi ja tilinpäätöksen yhteydessä toteutuneita kustannuksia vastaan perussopimuksen mukaan tasattaviksi Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden välillä alla olevat erät

- jäsenmaksuosuus = hyvinvointialueiden erikoissairaanhoidon palvelut (1 000

euroa) 2.003.007

- hyväksyy asukasluvun perusteella veloitettaviksi hyvinvointialueilta potilasvakuutusmaksut 17,3 milj. euroa/ 10,09 euroa asukasta kohden talousarvioasiakirjan liitteen 2 mukaisesti,
- hyväksyy asukasluvun perusteella veloitettaviksi hyvinvointialueilta päivystysavun järjestämisen kustannukset 2.983.000 euroa/ 2,82 euroa asukasta kohden talousarvioasiakirjan liitteen 3 mukaisesti. Erää ei peritä Helsingin kaupungilta, joka järjestää alueensa asukkaille palvelun itse.,
- että HUS veloittaa talousarvioasiakirjan liitteen 4 mukaiset järjestämisalueen ensihoitotoiminnan budjetoidut 50,3 milj. euron kustannukset järjestämisalueen hyvinvointialueelta kuntakohtaisesti eriteltynä siten, että minkään kunnan veloitus ei ylitä 40 euroa/asukas raja-arvoa.,
- että lääkärihelikopteritoimintaan liittyvästä lääkinnällisestä hoidosta aiheutuvat kustannukset noin 1,4 milj. euroa / 1,22 euroa/asukas veloitetaan Helsinkiä lukuun ottamatta Uudenmaan hyvinvointialueilta asukasluvun suhteessa talousarvioasiakirjan liitteen 5 mukaisesti, ja että Helsinkiin ja muiden hyvinvointialueille suuntautuneista hälytyksistä veloitetaan 1 307 euron hälytyskohtainen maksu,
- hyväksyy kaikilta Suomen hyvinvointialueilta ja Helsingin kaupungilta perittävän myrkytystietokeskuksen toiminnasta aiheutuvat kustannukset noin 1,7 milj. euroa peritään asukasluvun suhteessa, 0,31 euroa/asukas talousarvioasiakirjan liitteen 6 mukaisesti,
- että HUS veloittaa Helsingin kaupungilta ja Uudenmaan hyvinvointialueilta talousarvioasiakirjan liitteen 7 mukaiset asukasluvun suhteessa katettavat noin 1,1 milj. euron hammaslääkäreiden erikoistumis- ja perusopetuskulut 0,66 euroa/asukas,
- että HUS veloittaa Helsingin kaupungilta ja Uudenmaan hyvinvointialueilta talousarvioasiakirjan liitteen 8 mukaiset perusterveydenhuoltotasaisen terveyskeskuspäivystyksen noin 44,6 milj. euron ja -hoitopäivätuotteiden kustannukset noin 0,5 milj. euroa arvioidun palvelukäytön perusteella.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa valtion rahoituksen hyvinvointialueille kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä. Poikkeuksellisesti tammikuun 2023 maksuerästä puolet maksetaan hyvinvointialueille jo vuoden 2022 joulukuussa. Hyvinvointialueet maksavat HUSin kehysten mukaisen osuuden vastaavasti aina seuraavana pankkipäivänä laskua vastaan, kun ovat itse saaneet suorituksen valtiovarainministeriöltä. HUS-yhtymä laskuttaa tammikuun osuuden HUS-yhtymäkokouksen 14.12.2022 jälkeen, kun kehys on vahvistettu;

Asiakasmaksut

j) Somaattisen avohoidon asiakasmaksut korotetaan 1.1.2023 alkaen asiakasmaksuasetuksen mukaiseen maksimiin., Lisäksi yhtymähallitus päättää, että asiakasmaksujen huojennuksia aletaan myöntämään myös tuloista riippumattomiin tasasuuruisiin asiakasmaksuihin 1.1.2023 alkaen.

- Jatkossa huojennusta ns. tasasuuruisiin maksuihin voisi saada, jos potilas on takuueläkkeen saaja tai potilaalla on käräjäoikeuden velkajärjestelypäätös. Huojennusta ei kuitenkaan myönnetä käyttämättömästä ja peruuttamattomasta vastaanottoajasta perittävään asiakasmaksuun eikä potilaille, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa ja jotka vastaavat itse täysimääräisesti hoitonsa kustannuksista.
- Lyhytaikaisesta psykiatrisesta vuodeosastohoidosta ei peritä asiakasmaksuja 1.1.2023 alkaen.

Asian käsittely

Markku Mäkijärvi poistui kokouksesta tämän asian aikana klo 9.55.

Ilkka Taipale esitti Ulla-Mari Karhun kannattamana, että HUSin tilakeskuksen vuoden 2023 300.000 euron suuruisesta taidebudjetista käytetään 100.000 euroa Meilahden Keskuskalliolle suunnitellun Suuri Sydän - ympäristöteoksen toteuttamiseksi. Samalla päätetään myöntää valtuus tehdä asiaa koskeva hankintasopimus.

HUS-yhtymän taidetoimikunnan budjetiksi hyväksytään 250.000 euroa vuodelle 2023.

HUS-yhtymän museotoimikunnan budjetiksi hyväksytään 260.000 euroa vuodelle 2023.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösesityksestä poikkeava vastaesitys. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että esittelijän päätösesitys on Jaa ja Ilkka Taipaleen vastaesitys on Ei. Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 15 Jaa-ääntä (Elin Blomqvist-Valtonen, Tom Böhling, Karin Cederlöf, Mika Kasonen, Annika Kokko, Pirkko Letto, Seija Muurinen, Mikko Piirtola, Kari Reijula, Marika Räf, Markku Sistonen, Osmo Soininvaara, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Risto Rautava) ja 2 Ei-ääntä (Ulla-Mari Karhu, Ilkka Taipale). Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösesitys on hyväksytty.

Elin Blomqvist-Valtonen esitti Anna Vuorjoen kannattamana seuraavia muutoksia:

Talousarviokirjan sivu 19-20 kohta 2.4.1

Seuraava virke: Selvitys koskee sitä, missä kampuksilla ja muissa toimipisteissä mikäkin palvelu on mielekästä tuottaa ja se tehdään hoidonlaadun, taloudellisuuden ja saavutettavuuden näkökulmasta.

Muutetaan muotoon: Selvitys koskee sitä, missä kampuksilla ja muissa toimipisteissä mikäkin palvelu on mielekästä tuottaa ja se tehdään hoidonlaadun, taloudellisuuden, **kielellisten oikeuksien** ja saavutettavuuden näkökulmasta.

Vastaava muutosesitys tehdään myös **Liitteen 13 sopeuttamisohjelman kohtaan 3.**

Seuraava virke: Selvitys tehdään hoidon laadun, saavutettavuuden, sen kokonaistaloudellisuuden (Uudenmaan alueen kokonaiskulut) ja potilaslähtöisyyden näkökulmasta.

Muutetaan muotoon: Selvitys tehdään hoidon laadun, saavutettavuuden, sen kokonaistaloudellisuuden (Uudenmaan alueen kokonaiskulut), **kielellisten oikeuksien** ja potilaslähtöisyyden näkökulmasta

Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösesityksestä poikkeava vastaesitys. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että esittelijän päätösesitys on Jaa ja Ilkka Taipaleen vastaesitys on Ei. Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 10 Jaa-ääntä (Ulla-Mari Karhu, Mika Kasonen, Annika Kokko, Pirkko Letto, Seija Muurinen, Mikko Piirtola, Kari Reijula, Marika Räf, Markku Sistonen, Risto Rautava), 6 Ei-ääntä (Elin Blomqvist-Valtonen, Karin Cederlöf, Osmo Soininvaara, Ilkka Taipale, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki) ja 1 tyhjä ääni (Tom Böhling). Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösesitys on hyväksytty.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin äänestyksen jälkeen.

- - - - -

Yhtymäkokous 14.12.2022 § 21**Päätösesitys**

Yhtymäkokous päättää talousarvioasiakirjan *luvun 10 Päätösesitykset* mukaisesti

Strategiset tavoitteet

a) hyväksyä vuoden 2023 strategiset tavoitteet strategiakäsittelyn yhteydessä

Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, asiakirja, tuotteistuksen ja hinnoittelun periaatteet sekä suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

b) hyväksyä

- talousarvion ja taloussuunnitelman rakenteen,
- esityslistan liitteenä 1 olevan esityksen HUS-yhtymän talousarvioksi 2023 ja taloussuunnitelmaksi 2023-2025,
- talousarvioasiakirjan liitteessä 1 esitetyt hoitopalvelujen tuotteistuksen ja hinnoittelun periaatteet 2023,
- talousarvioasiakirjan liitteenä 12 olevan suunnitelman mukaisten poistojen perusteet noudatettavaksi 1.1.2023 alkaen;

Talousarvioon sisältyvät erillismäärärahat

c) hyväksyä strategisten kehittämishankkeiden rahoituksen 635.000 euroa

d) hyväksyä alla luetellut talousarvioon sisällytetyt erillismäärärahat

- HUSin oma tutkimusmääräraha vuoden 2023 talousarviossa on 17,0 milj. euroa,
- että HUSin toimielinten kokouspalkkioihin ja muihin kuluihin varataan 500.000 euroa,
- HUSin museotoimikunnan käyttöön varataan 200.000 euroa,
- HUSin taidetoimikunnan käyttöön vuoden 2023 talousarviossa varataan toimintakuluihin 200 000 euroa ja investointiohjelmaan sisältyviin taidehankintoihin 300.000 euroa;

Sitovien tavoitteiden vahvistaminen ja talouden tasapainottamisohjelma

e) vahvistaa HUS-yhtymän sitovat tavoitteet vuodelle 2023 alla esitetyn mukaisesti

- Jäsenlaskutuksen kehys on (1 000 euroa) 2.101.389,
- tilikauden tulostavoite on 0 euroa, jolloin vuosikate = poistot
- pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa enintään (1 000 euroa) 1.036.188,
- HUS-yhtymän ja sen tulosalueiden investoinnit enintään (1 000 euroa) 259.870, sisältäen kaikki rahoitusmuodot
- hankekohtaisesti asiakirjan luvussa 5 Sitovat taloudelliset tavoitteet esitetyt yli

10 milj. euron investoinnit;

f) vahvistaa tytäryhtiöiden tavoitteet vuodelle 2023

- HUS-Kiinteistöt Oy:n tulostavoitteeksi nolla euroa ja vähintään 2 %:n tuottavuustavoite sekä hankkeiden vuotuisen maksuohjelman ja toteuman pitävyys
- Orton Oy:lle positiivisen tulos- ja oman pääoman tuottotavoitteen
- Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy:lle positiivisen tulostavoitteen ja vähintään 2 %:n tuottavuustavoitteen
- HYKS-Instituutti Oy:lle nollatulostavoitteen ja tutkimusten määrä vähintään vuoden 2022 tasolla

g) vahvistaa talouden tasapainottamisohjelman talousarvioasiakirjan liitteen 13 mukaisesti sekä nollatulostavoitteen taloussuunnitelmavuosille 2023-2025 toiminta- ja taloussuunnitelmien mukaisesti;

Rahoitusosan tavoitteet ja valtuutukset

h) rahoitusosassa

- vahvistaa peruspääoman koroksi 0 % vuodelle 2023,
- myöntää talousjohtajalle oikeuden ottaa pitkäaikaista lainaa enintään 160 milj. euroa vuonna 2023,
- myöntää yhtymähallitukselle oikeuden päättää lainojen ennenaikaisesta takaisinmaksamisesta;

Kapitaatioperusteiset ja perusterveydenhuollon päivystystoiminnan veloitukset sisältyen kehukseen

i) hyväksyä osana kehystä perittäviksi ja tilinpäätöksen yhteydessä toteutuneita kustannuksia vastaan perussopimuksen mukaan tasattaviksi Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden välillä alla olevat erät

- jäsenmaksuosuus = hyvinvointialueiden erikoissairaanhoidon palvelut (1 000 euroa) 2.003.007
- hyväksyy asukasluvun perusteella veloitettaviksi hyvinvointialueilta potilasvakuutusmaksut 17,3 milj. euroa/ 10,09 euroa asukasta kohden talousarvioasiakirjan liitteen 2 mukaisesti,
- hyväksyy asukasluvun perusteella veloitettaviksi hyvinvointialueilta päivystysavun järjestämisen kustannukset 2.983.000 euroa/ 2,82 euroa asukasta kohden talousarvioasiakirjan liitteen 3 mukaisesti. Erää ei peritä

- Helsingin kaupungilta, joka järjestää alueensa asukkaille palvelun itse.,
- että HUS veloittaa talousarvioasiakirjan liitteen 4 mukaiset järjestämialueen ensihoitotoiminnan budjetoidut 50,3 milj. euron kustannukset järjestämialueen hyvinvointialueelta kuntakohtaisesti eriteltynä siten, että minkään kunnan veloitus ei ylitä 40 euroa/asukas raja-arvoa.,
 - että lääkärihelikopteritoimintaan liittyvästä lääkinnällisestä hoidosta aiheutuvat kustannukset noin 1,4 milj. euroa / 1,22 euroa/asukas veloitetaan Helsinkiä lukuun ottamatta Uudenmaan hyvinvointialueilta asukasluvun suhteessa talousarvioasiakirjan liitteen 5 mukaisesti, ja että Helsinkiin ja muiden hyvinvointialueille suuntautuneista hälytyksistä veloitetaan 1 307 euron hälytyskohtainen maksu,
 - hyväksyy kaikilta Suomen hyvinvointialueilta ja Helsingin kaupungilta perittävän myrkytystietokeskuksen toiminnasta aiheutuvat kustannukset noin 1,7 milj. euroa peritään asukasluvun suhteessa, 0,31 euroa/asukas talousarvioasiakirjan liitteen 6 mukaisesti,
 - että HUS veloittaa Helsingin kaupungilta ja Uudenmaan hyvinvointialueilta talousarvioasiakirjan liitteen 7 mukaiset asukasluvun suhteessa katettavat noin 1,1 milj. euron hammaslääkäreiden erikoistumis- ja perusopetuskulut 0,66 euroa/asukas,
 - että HUS veloittaa Helsingin kaupungilta ja Uudenmaan hyvinvointialueilta talousarvioasiakirjan liitteen 8 mukaiset perusterveydenhuoltotasaisen terveyskeskuspäivystyksen noin 44,6 milj. euron ja -hoitopäivätuotteiden kustannukset noin 0,5 milj. euroa arvioidun palvelukäytön perusteella.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa valtion rahoituksen hyvinvointialueille kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä. Poikkeuksellisesti tammikuun 2023 maksuerästä puolet maksetaan hyvinvointialueille jo vuoden 2022 joulukuussa. Hyvinvointialueet maksavat HUSin kehysten mukaisen osuuden vastaavasti aina seuraavana pankkipäivänä laskua vastaan, kun ovat itse saaneet suorituksen valtiovarainministeriöltä. HUS-yhtymä laskuttaa tammikuun osuuden HUS-yhtymäkokouksen 14.12.2022 jälkeen, kun kehys on vahvistettu.

Julkisuus

Julkinen

Lisätiedot

Toimitusjohtaja Matti Bergendahl, matti.bergendahl(at)hus.fi
Talousjohtaja Jari Finnilä, jari.finnila(at)hus.fi

Liitteet

- 1: Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025
- 2: Talousarvio 2023 liiteosa

Oheismateriaali

- 1: Tiivistelmä talousarviosta 2023 ja taloussuunnitelmasta 2024-2025

Tiedoksi